

INSTITUCIONÁLNÍ OCHOTA PODPOROVAT PREVENCI VYHOŘENÍ A PSYCHICKÉ ZDRAVÍ NA PRACOVÍŠTI MEZI JIP V ČESKÉ REPUBLICE A RAKOUSKU: PILOTNÍ KOMPARATIVNÍ STUDIE

Mgr. Veronika Jirkovská, MBA, Mgr. František Dolák, PhD MBA

Fakulta zdravotně sociální, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Česká republika

ÚVOD

- Vyhoření mezi sestrami představuje významnou profesní zátěž spojenou s náročným pracovním prostředím, emoční zátěží a personálním nedostatkem.
- Prevalence vyhoření u sester ve předchozích studiích dosahuje 25–80 % v závislosti na použité metodice a populaci.
- Organizační a systémové faktory, jako je podpora vedení, dostupnost preventivních programů a participace personálu, hrají klíčovou roli v prevenci vyhoření.
- Poznatky byly dosud zkoumány méně často, což nám dává prostor pro zaměření na prevenci vyhoření a podporu psychického zdraví.
- Cílem studie bylo zmapovat institucionální ochotu podporovat prevenci vyhoření a psychické zdraví na jednotkách intenzivní péče v České republice a Rakousku.

CÍL STUDIE

Zmapovat ochotu vedení jednotek intenzivní péče (JIP) v České republice a Rakousku zapojit se do iniciativ zaměřených na prevenci vyhoření a podporu duševního zdraví sester na JIP.

METODIKA

- Typ studie:** explorační (pilotní) a komparativní
- Design:** kvantitativní komparativní studie
- Období sběru dat:** duben–listopad 2025
- Vzorek:** 300 jednotek intenzivní péče (142 z ČR, 158 z Rakouska)
- Respondenti:** vedoucí pracovníci intenzivních péčí
- Nástroj:** vlastní strukturovaný elektronický dotazník s uzavřenými otázkami
- Analýza:** popisná statistika, chí-kvadrát test (vybrané vztahy)
- Výstup:** srovnání ochoty vedení a oblasti vnímané jako největší bariéry

VÝSLEDKY

Tabulka 1. Míra odpovědi oslovených jednotek intenzivní péče v České republice a Rakousku

Země	Oslovené JIP (n)	Odpovědi JIP (n)	Míra odpovědi (%)
Česká republika	200	64	32,0
Rakousko	100	35	35,0
Celkem	300	99	33,0

- Česká republika: 200 oslovených JIP, 64 odpovědi (32,0 %)
- Rakousko: 100 oslovených JIP, 35 odpovědi (35,0 %)
- Celkem: 300 oslovených JIP, 99 odpovědi (33,0 %)

33,0 %
(99/300)

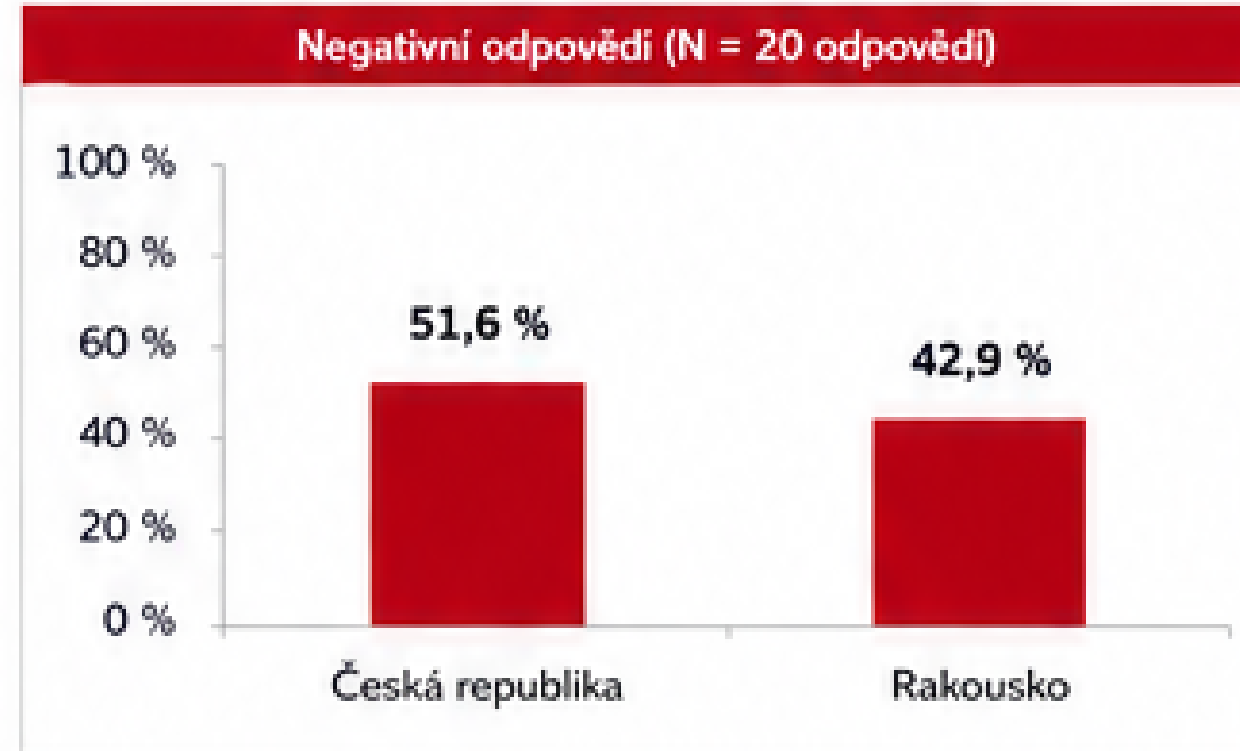
Tabulka 2. Charakteristika odpovídajících jednotek intenzivní péče

Typ zdravotnického zařízení	Česká republika (n)	Rakousko (n)
Univerzitní nemocnice	1	7
Krajská nemocnice	12	21
Vojenská nemocnice	2	0
Městská nemocnice	3	7
Specializované zdravotnické zařízení	3	0
Celkem kategorizovaných zařízení	21	35

Tabulka 3. Kategorie oslovených zástupců vedení v Rakousku

Kategorie vedení	Počet oslovených zástupců (n)
Vrcholové vedení	48
Střední ošetrovatelské vedení	38
Vedoucí / Hlavní sestry ošetrovatelského týmu	4
Pracovníci rozvoje ošetrovatelství	9
Zástupci manažerů kvality pro ošetrovatelskou péči	1
Celkem	100

Tabulka 4. Institucionální ochota zapojit se do iniciativ prevence a podpory duševního zdraví na pracovišti

Poznámka: Srovnání distribucí odchylky mezi skupinami nebylo statisticky významné ($p > 0,05$).

IMPLIKACE PRO PRAXI

- Je třeba posílit kulturu prevence vyhoření a organizační podporu při zavádění konkrétních opatření.
- Podpoření vedení a zapojení středního managementu zvyšuje účinnost intervencí.
- Výsledky podporují potřebu systémového přístupu k podpoře psychického zdraví, včetně vzdělávání, dostupnosti služeb a organizační podpory.

OMEZENÍ STUDIE

- Pilotní charakter studie.
- Záměrný výběr vzorku.
- Nižší míra odpovědi.
- Nerovnoměrný výběr mezi zeměmi.
- Studie posuzuje vnímání a ochotu vedení, nikoli skutečnou realizaci či dostupnost intervencí.

ZÁVĚRY

- Ochota institucí zapojit se do iniciativ prevence vyhoření a podpory duševního zdraví byla v Rakousku statisticky významně vyšší.
- Rakouské JIP vykazují strukturální a kulturní předpoklady pro lepší implementaci preventivních opatření.
- Výsledky poskytují důležitá data pro další edukaci vedení a posilování podpory na pracovišti.
- Pozitivní spolupráce je potenciálem změny a dlouhodobé podpory pracovní pohody sester.

ZDROJE

- Maslach C, Leiter MP. Understanding the burnout experience: Recent research and its implications for psychiatry. *World Psychiatry*. 2016;15(2):103–11.
- Aiken LH, Clarke SP, Sloane DM, Lake ET, Cheney T. Effects of hospital care environment on patient mortality and nurse outcomes. *J Nurs Adm*. 2008;38(5):223–9.
- World Health Organization. Burn-out an "occupational phenomenon": International Classification of Diseases. Geneva: WHO; 2019.
- European Commission. Guidance on workplace mental health: Protecting and promoting mental health in the workplace. Luxembourg: Publications Office of the European Union; 2022.
- Dyrbye LN, Shanafelt TD, Sinsky C, et al. Burnout among health care professionals: A call to explore and address this underrecognized threat to safe, high-quality care. *NAM Perspect*. 2017.
- Storm K, Aase I, Loeraa K. The effect of organizational factors on nurse leaders' experience of work related stress and burnout: A systematic literature review. *J Nurs Manag*. 2016;24(2):181–94.
- Van Bogaert P, Clarke S, Meulemans H, et al. Hospital nurse practice environment, burnout, job outcomes, and quality of care: test of a structural equation model. *Res Nurs Health*. 2014;37(3):166–80.
- McVicar A, Van den Heede K, Slegers P, et al. Workplace mental health and wellbeing. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(18):9711.